

Sivas - Erzurum hattını inşa için dahili istikraz aktine dair 1/1043 numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümen mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı 6/1463

24 -V-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Sivas - Erzurum hattını inşa için azami otuz milyon liralık dahili istikraz akti hakkında Maliye Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 23-V-934 te Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte arz edilmiştir efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Takip olunan şimendifer siyasetinin bir an evvel husulünü temin için inşası lâzım gelen hatların bütçeye mühim tesir yapmayacak bir surette bedelinin uzun senlere taksim edilmek suretile ödenmesi için istikraz akti en muvafık şekil olarak tesbit edilmiş ve bu hususta ilk istikraz 2094 numaralı kanuna istinaden aktedilmişti.

Bu defada Sivas - Erzurum hattı inşaatı karşılığını temin için her sene on milyon lirayı tecavüz etmemek ve azami otuz milyon lira itibarı kıymette hamiline muharrer tahvil ihraç etmek suretile yeni bir istikraz akti zaruri görülmüş ve bu sebeple merbut kanun lâyihası ihzar edilmiştir.

Bu lâyhada istikraz faiz ve ikramiyesi ve tahvillerin ihracına müteallik şartlar ikramiyeli ve % 5 faizli 1933 istikrazında olduğu gibi tesbit edilmiştir.

Bu istikrazı sürebilmek imkânları Merkez Bankası nizamnamei esasınının 11 inci maddesinin heyeti umumiye kararla tadil edilmiş olması ile ve keza 2243 numaralı mevduatı koruma kanununun 8 inci maddesine bir fıkra ilâvesi suretile temin edilmiş bulunmaktadır.

Filhakika Cümhuriyet Merkez Bankası nizamnamesinde yapılması heyeti umumiyece kabul olunan tadilâta göre mezkûr bankaya ait 1715 numaralı kanunun 8 inci maddesinde de müte-nazıran tadilât icrası derdest bulunmuş olduğundan badema bu maddenin 1 ve 2 numaralı ibarelerinde mezkûr tediyat - ki her sene iki buçuk milyon liraya karip bir miktardadır - Maliye vekâletinin talebi üzerine % 5 ve daha fazla geliri olan tahvilât mubayaasına tahsis edilebileceğinden Sivas - Erzurum hattını inşa için aktedilecek istikrazın bu miktarı bu suretle temin edilmiş olacaktır.

Diğer taraftan 2243 numaralı mevduatı koruma kanununun 8 inci maddesi ile bankaların mevduat karşılığı olarak kasalarında nakten bulundurmak mecburiyetinde oldukları mebalighin % 50 sile tahvil mubayaa etmelerini temin edecek bir kanun lâyihası da bu defa hazırlanmış ve ayrıca takdim edilmiş olduğundan bankaların bu günkü mevduat miktarına göre karşılık olarak bulundurmak mecburiyetinde oldukları medalighin - ki 8 - 10 milyon lira kadardır - % 50

sile tahvil alabileceklerinden bu suretle de asgarî 3 - 4 milyon liralık sürümü temin edilebilecektir.

İstikrazın yine faiz ve ikramiyeli olması halk ve müessesatın da iştirakini teşkil edeceği cihetle vaziyete göre her sene münasip miktarda tahvil ihracı suretile mevzubas hattın inşa ve ikmaline muvaffakiyet elvereceği tabiidir.

Muhtelit encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muhtelit encümeni

K. № 131

№ 1/1043

15-V-1934

Yüksek Reisliğe

Sivas - Erzurum hattının inşası için azamî otuz milyon liralık dahilî istikraz akti hakkın-da Maliye vekâletince hazırlanan ve Başvekâletin 24 mayıs 1934 tarih ve 6/1463 numaralı tezkeresile Yüksek Meclisin tasvibine arzolan ve tetkik edilmek üzere Maliye ve Bütçe encümenlerine havale buyurulan kanun lâyihası Maliye vekili Beyin huzurile Muhtelit encümende tetkik ve müzakere olundu.

Lâyhada, takip olunan şimendifer siyasetinin muvaffak olabilmesi için yapılması lâzım hatların masrafı bütçeye mühim bir tesir yapmaksızın uzun senelere taksim edilmek suretile ödenmesi düşünülerek, evvelce aktedilmiş olan 1933 istikrazında olduğu gibi, Sivas-Erzurum hattı için her sene on milyon lirayı geçmemek üzere azamî otuz milyon itibarî kıymette hamiline muharrer ikramiyeli v % 5 faizli tahvil ihracı teklif edilmektedir.

Encümenimizce yapılan tetkik neticesinde Hükümetin esbabı mucibe lâyihasında bildirildiği veçhile Cümhuriyet merkez bankası nizamnamesinde yapılan tadilât ile bankaca Maliye vekâletinin talebi üzerine % 5 ve daha fazla geliri olan tahvilât mubayaası mümkün olabileceği cihetle çıkarılacak istikraz tahvil-

lerinden her sene iki buçuk milyon liraya yakın bir kısmı Merkez bankasınca alınabileceği anlaşılmış ve Ergani istikrazının C tertibinin ihracından sonra bu istikrazla, halkın ve müessesatın gösterdiği rağbet ve arzuları tatmin hususu nazarı dikkate alınmağa lâyük görülmüş olduğundan Hükümetin teklifi kabul ve lâyiha metni aynen tasvip edilmiştir.

İşin ehemmiyetine binaen müstacelen ve tercihan müzakere olunmak üzere Umumi Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	M. M.	Kâtip
Burdur	Konya	Balıkesir
M. Şeref	A. Muzaffer	Enver
Bayazıt	Bursa	Diyarbakir
İhsan	Dr. Galip	Zülfü
İstanbul	İstanbul	İzmir
Sadettin	H. Mustafa	Kâzım
Isparta	Kastamonu	Kayseri
Mükerrem	Refik	A. Hilmi
Kırklareli	Konya	Manisa
Şevket	Kâzım	Tahir
Manisa	Sivas	Sivas
M. Turgut	M. Remzi	Rasim
Yozgat	Urfa	
S. Sırrı	Behçet	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sivas - Erzurum hattını inşa için dahilî istikraz aktine dair kanun

MADDE 1 — Hasılı Sivas - Erzurum hattını inşaya tahsis edilmek ve senelik faiz ve ikramiye yekûnu yüzde yedi olmak ve itibarî kıymeti her sene on milyon lirayı geçmemek ve yirmişer senede itfa edilmek şartile azamî otuz milyon liralık hâmiline muharrer tahvil ihracı suretile dahilî istikraz aktine Maliye vekili mezundur.

MADDE 2 — Bu istikraz tahvillerinin itibarî kıymetleriyle ihraç fiatleri arasındaki fark ve ihraç muamelesi için yapılacak her türlü masraflar yekûnu istikrazın itibarî miktarı baliğinin yüzde sekizini geçemez.

MADDE 3 — Bu istikrazın ihraç şartları, tediye servisleri, ikramiye ve itfa plânları Maliye vekâletile Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası arasında aktolunacak bir mukavele ile tayin ve tesbit olunur.

MADDE 4 — İtfa plânı mucibince bu istikraz tahvilleri kura ile başabaş itfa ve ikramiyeleri de kura ile tayin ve tevzi edilir. Kura neticeleri Maliye vekâleti ve Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası tarafından ilân olunur.

MADDE 5 — Bu kanuna müsteniden çıkarılacak tahviller ihraç tarihinden itibaren ancak on sene geçtikten sonra itibarî kıymetleri başa baş tediye edilmek şartile tedavülden kaldırılabılır.

MADDE 6 — Bu istikrazın ihracına müteallik her nevi ilânlar muvakkat ve katî tahviller ve bunların kuponları ile tediyelerine müteallik evrak ve senetler, faiz ve ikramiyeler ve diğer muameleler bu istikrazın tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resin:den muaftır.

MADDE 7 — Bu istikraz tahvilleri umumî ve mülhak bütçelerle idare olunan daire ve müesseselerce, vilâyet hususî idareleri ve belediyelerce yapılacak müzayede, münakasa ve mukavelelerde teminat olarak itibarî kıy-

metleri üzerinden başabaş kabul edilir.

Teminatın irat kaydine karar verildiği takdirde karar tarihinden evvel bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vadesi hulûl eden faiz kupon bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyânında tahvilin imha bedeli varsa yalnız o miktar, tahvili teminat olarak alan idare ve müesseselere ait olur.

Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan millî em'âk bedellerinin tediyesinde dahi başabaş kabul olunur.

MADDE 8 — Bu istikrazın senelik faiz, ikramiye ve itfa akçesi karşılıkları her sene düyunu umumiye bütçesinde açılacak bir faslı mahsusa tahsisat olarak konur.

MADDE 9 — Bu istikraz hasılı her sene varidat bütçesinde açılacak bir faslı mahsusa irat ve yapılan masrafları karşılayan miktarı düyunu umumiye ve mütebakisi Nafia bütçesine tahsisat olarak kaydedilir. Tahsisatın artan kısmı ertesi seneye devrolunur.

İstikrazın ilk masraflarını temin için yukarıki fıkrada mevzubahs tahsisatla mahsubu icra edilmek üzere her tertipte yirmi bin liraya kadar muvakkat sarfiyat icrasına Maliye vekili mezundur.

MADDE 10 — Faiz kupon bedelleri ve ikramiyeler tediyesi iktiza eden tarihten itibaren beş senelik ve tahvil bedelleri tediyesi lâzım olan tarihten itibaren on senelik müddet geçtikten sonra Hazine lehine müruru zamana uğrar.

MADDE 11 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 12 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

23-V-1934

Başvekil	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	H. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>Fuat</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Hikmet</i>	<i>Ali</i>	<i>M. Celâl</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

